СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 113. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 13-го червня 1944. No. 113. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, June 13, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

РОЗПОЧАЛАСЯ УДАРНА КАМПАНІЯ ЗА ПЯТУ ВОЄННІ ПОЗИЧКУ

НЮ ЙОРК. — У передодень розгону за Пяту Воєнну Позичку відбулася в Ню Йорку велика маніфестація, уладжена в серединій частині Пятої Евені баталіоном піхоти всилі 1.200 людей з 100-ої дивізії при співучасти пів міліона видців. Після паради відкрито на 12 акрах землі в Сентрал Парку виставу воєнної зброї. На відкриттю промовляв підсекретар війни Роберт П. Петерсон і асистент секретаря скарбу Джан Л. Соливан, а посадник міста Фіорело Ля Ґвардія заповідав параду й промовців по радіо.

Пята Воєнна Позичка має принести 16 біліонів долярів, отжі це найбільша позичка в теперішній війні. Департамент скарбу надіється дістати 6 біліонів від звичайної публики, а решту, значить 10 біліонів від банків та інших фінансових установ. Департамент скарбу дає аж 8 родів забезпек на цю позичку, в першу чергу два роди воєнних бондів, опісля кілька родів скарбових нотів і цертифікатів.

Ударна кампанія за Пяту Позичку розпочалася 12. червня й буде тривати до 8. липня. Речинець короткий, тому уряд надіється зазвяття в переведенню кампанії на доказ, що населення підтримує наші змагання для освободження народів зпід націстичного ярма при помочи інвазії Европи.

НІМЕЦЬКИЙ ПЛІННИК УТІК ЗО ШПИТАЛЮ.

НЮ ЙОРК. — Зі шпиталю в бараках Ґалерен на відокремленому місці в дільниці Стейтен Айленд утік німецький воєнний плінник Емануель Калитка. Він говорить по німецьки й по польськи, а знає кілька слів по англійськи. Поліція розпочала незвичайно енергійну облаву на Стейтен Айленд, повідомивши теж сусідні стейти про втікача.

МАСОВА ПРОДУКЦІЯ БЕЗМОТОРОВИХ ЛІТАКІВ.

БРИДЖПОРТ (Конетикат). — У фабриці літаків Сікорського перший раз виявлено прилюдно масову продукцію безмоторових літаків, званих загально „ґлайдерз" або „геликоптерз". Ґлайдери замовлені командою армії, а їх головний ужиток є при Прибережній Службі. Багато ґлайдерів доставляється для британійської фльоти. Вони підносяться вгору при помочи невеликих крил збудованих як корабельні шруби і приміщених над човном літака.

УСУВАЮТЬ З РОБОТИ ЗА УЧАСТЬ У СТРАЙКУ.

СИНСИНАТІ (Огайо). — Підприємство Райт Еронотикал Корпорейшен проголошує, що з роботи при виробі літаків усунено 600 робітників за участь у страйку. Внаслідок страйку стримано виріб машин, потрібних до літаків. Управа проголосила, що робітники, які вийшли на страйк перед 4 днями, мають вернутися до праці до пятниці. Більшість вернулася, а не зголосилося 600, отже їх усунено від дальшої роботи. Предсідник місцевого відділу юнії заявив, що він підтримує вповні зарядження управи фабрики.

ЧЕКАНАРНЯ ВИБИВАЄ МЕДАЛІ ДЛЯ ГЕРОЇВ.

ВАШИНГТОН. — Управа чеканарні Злучених Держав виявила, що замісць грошей вибиває тепер на велику скалю медалі, призначені для воєнних героїв. Хоч це не новість, бо грошева чеканарна вибивала медалі ще від 1792. р., тепер ця праця є великою частиною загальної роботи чеканарні. Медалі чеканять в більшій частині у філядельфійськім відділі. Першу масову продукцію медалів розпочали вчасі Громадянської Війни на підставі ухвали конґресу в р. 1861.

ОРГАНІЗУЄ АМЕРИКАНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Роберт Ріноллдс, демократ з Норт Каролайни, розпочав перші кроки для зорганізування Американського Націоналістичного Комітету Незалежних Виборців. Він твердить, що загал американців є націоналістами такими, як був Джордж Вашингтон і не хоче допустити до цього, щоб „теперішній могутній напрям затопив Америку в інтернаціоналізмі".

Плянований Ріноллдсом комітет не має на цілі творити нової політичної партії, але довести до вибору конґресменів та сенаторів, щоб мали передівсім на увазі інтереси Америки, як це голосив комітет „Америка Перша".

ПОСВЯТИЛИ СЕРБСЬКУ ПРАВОСЛАВНУ КАТЕДРУ

НЮ ЙОРК. — Першу в Америці православну катедру посвячено в неділю, 11. червня, при Вест 25. вулиці під візванням св. Сави. Катедру посвятив сербський єпископ Діонизій, а брали участь російські православні єпископи й англиканський єпископ Меннінг.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі".

Світова діяльність Американського Червоного Хреста

ВАШИНГТОН. — Саме проголошено звіт Американського Червоного Хреста з його світової діяльности від 1. січня 1942. до 29. лютого 1944. Правильний штаб робітників при А. Ч. Х. обіймає 19,098 людей, а крім цього працює ще 6,500,000 добровольців. З обох дотеперішніх воєнних кампаній на дохід А. Ч. Х. прибули $218,368,330, а їх видано на працю в таких напрямах:

На особисту допомогу американських вояків та воячок, як в Америці так і заморем, видано $29,055,681; на втримання кантин та місць для відпочинку й рекреації видано близько $16,000,000; яких 6 з половиною міліонів видано на поміч чужинним краям, що тепер є у війні, а на допомогу американським полоненим у ворожих таборах близько $1,000,000. Крім цього А. Ч. Х. дав допомогу в 425 елементарних нещастях і допомагав в діяльности чужоземних організацій Червоного Хреста.

Праця А. Ч. Х. обіймає організацію у збиранню допомоги і помічних гуманітарних робіт, а за тим організацію розділу нагромаджених фондів і матеріялів. Це дуже складана й різноманітна праця, яку подається лише в загальних начерках до прилюдного відома.

ОРҐАНІЗАЦІЯ СІНАРКІСТІВ В МЕКСИКУ

НЮ ЙОРК. — Найновіше видання католицького тижневика „Камонвіл" приносить статтю, яка відкриває націоналістично-автаркістичну тайну організацію синаркістів, розголужену по цілій державі. Є це наскрізь націоналістичний рух, ведений світськими католиками, але від участи в ній не відпекуються теж і священики. На загальне число 20,000,000 мексиканського населення вписалося в члени організації сінаркістів яких 3,000,000 осіб. Три четвертини членів це хлібороби. Організація видає свій орган під назвою „Орден". В деяких колах панує переконання, що як організація поросте в силу, вона може розпочати громадянську війну, тому, що вона зродилася в часах релігійного переслідування в 1937. р. і для самооборони проти комунізму.

РЕСТОРАНИ ХОЧУТЬ МАТИ ВАКАЦІЇ

НЮ ЙОРК. — Деякі ресторани хочуть замкнути свої льокалі й відпустити робітників на вакації. Це є лише поширення теперішньої практики замикання ресторанів на один день в тижні.

Новий міністерський кабінет в Італії

РИМ. — Маршал Бадольо уступив з посту премієра італійського й самі націсти, котиєту, а на його місце почав організувати камінет Іваное Бономі.

Бономі негайно запросив до кабінету провідників усіх проти-фашистівських партій, між іншими графа Сфорцу, сенатора Бенедетта Кроче й комуністичного провідника Пальміра Толяті. Толяті вже приняв запрошення.

Бономі був колись членом соціялістичної партії й активним проти-фашистом. Недавно він зірвав зо соціялістичною партією й перейшов до демократично-робітничої. Підпімаючися організації кабінету, Бономі заявив, що він не прийме до кабінету нікого, що заплямлений звязками з фашистами.

Інші труднощі новий кабінет буде мати через відношення до князя Гумберта, що займає тепер місце короля. На князя зроблено оноді підчас демонстрації замах. Як князь, стоячи на бальконі палати приймав демонстрацію, до нього стріляли. Князя не поцілено.

ВЧЕНІ ПЕРШІ РОБИЛИ РЕЙД НА ПОБЕРЕЖЖЯ ФРАНЦІЇ

ЛОНДОН. — Найвища команда аліянтських експедиційних сил признає, що перший рейд командосів на побережжя Нормандії робили вчені, котрі на довго перед інвазією військ дісталися там для пороблення докладних розслідів потрібних для успіху інвазії. Вони розглядали, наприклад, який пісок має побережжя Нормандії та як важкі авта й поїзи зможуть ними їхати, не загрузнувши безнадійно.

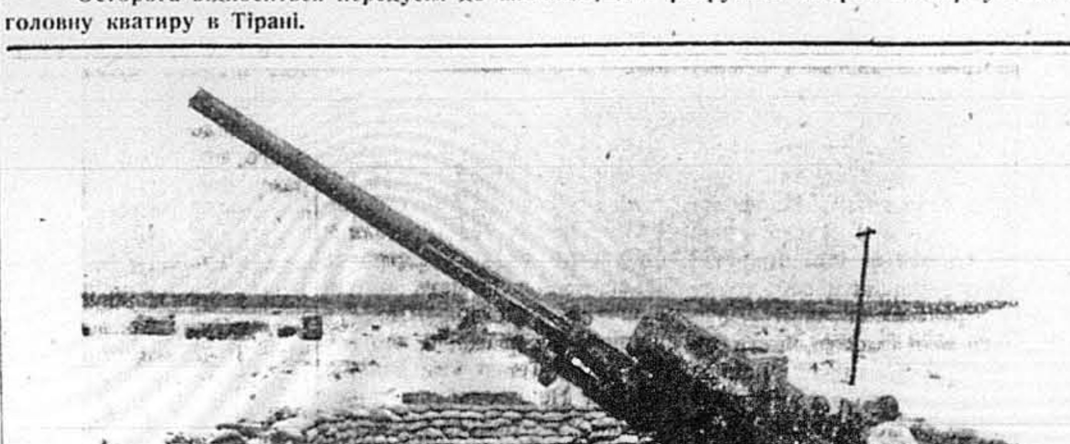
АРХИЕПИСКОП ЙОРКУ ПРОТИ ПАПСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ВІЙНИ БЕЗ ПЕРЕМОГИ

ЛОНДОН. — Архиепископ Йорку виступив у своїй проповіди проти недавної папської заяви, що війна не повинна кінчитися рішучою перемогою котроїнебудь сторони, але укладаним миром. Архиепископ говорив, що „ми воюємо проти жорстокости, тиранії й зрадливости" й тому „з моральних зглядів ми відмовляємося накладати з тими мерзенними злочинцями, котрі довели людство до цього терпіння".

АЛІЯНТИ ОСТЕРІГАЮТЬ ПРОНАЦІСТІВ НА БАЛКАНІ

КАЇРО. — Генерал Сер Генрі Мейтленд Вилсон, начальний аліянтський командант на середньо-морському воєнному театрі, видав гостру осторогу всім пронацістичним елементам на Балкані, які дадуть затягнутися до націстичних армій, що їх Гітлер тепер став організувати на Балкані. Каже генерал, що всіх таких людей, які дадуться затягнути Гітлерови до збройних сил проти Аліянтів, будеться трактувати як ворогів не тільки підчас визвольної війни, але й по її закінченню.

Осторога відноситься передусім до албанців, для рекрутації котрих Гітлер установив головну кватиру в Тирані.

ДЛЯ БОРОТЬБИ ПРОТИ ВОРОЖИХ ЛІТАКІВ. — За позволенням військових властей, ця нова 120-міліметрова гармата може викидати кулі, які вибухають високо в стратосфері (горішній верстві земного повітря).

АЛІЯНТСЬКІ ПОЗИЦІЇ В НОРМАНДІЇ УТВЕРДЖЕНІ

НАЙВИЩА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ У ФРАНЦІЇ. — Від самого початку аліянтської інвазії европейського континенту досі аліянтські війська посувалися постійно вперед, відступаючи тільки льокально й хвилево та займаючи негайно нанов кожну втрачену позицію. З того, як також з факту, що вони займають сьогодня, в тиждень по розпочаттю інвазії, 600 квадратових миль та важні комунікаційні пункти й дороги, головна аліянтська команда інвазії робить висновок, що всадовлення аліянтських військ на европейськім сухоземі можна вважати утвердженим, себто що ворогови вже не може вдатися Аліянтів з Европи вибити.

Найважнішим фактом дальшого поступу інвазії є наближення аліянтських військ до порту Шербурґу, котрого заняття очевидно являється найближчою ціллю інвазії, бо це дало би неоцінений комунікаційний пункт для довозу військ і воєнних матеріялів. Там власне під Монтебурґом німці пробували протиофензиви, але їх атаки відбито з великими втратами для них. Про завзяті бої доносять теж з недалекої округи Карентану, де американські війська перейшли ріку Мердерет та взяли місто приступом. Далі на схід американці наперли внапрямі Лісону й, як подають останні звідомлення, захопили й це місто, що нині являється найдальше від побережжя посуненим пунктом аліянтської лінії.

На схід від цих позицій панцирні відділи британців вдарили в напрямі Тілі-сір-Сель; піддержані важкими гарматами з воєнних кораблів вони вдерлися глибоко в ворожі лінії й тут. Найзавзятіщі бої йдуть ще далі коло Каен, де ворог постійно атакує.

ЛОНДОН. — Нацистське міністерство ... ди видно має багато клопоту, на яку ... нар...

ІРУН (Еспанія). — З Франції приходять почерез границю вісти про зростаючий по цілому краю повстанський рух французьких патріотів. Патріоти займають стратегічні центри, проганяють встановлених з Віші урядовців, встановляють своїх людей, які організують спротив німцям.

Найдальше пішов цей протестаційний рух у південній Франції, де французькі патріоти заняли три стратегічно важні пункти: Тулюз, Лімож і Тарб. У них постріляно міських посадників, начальників поліції та інших прихильників співпраці французів з німцями.

Рівночасно доносять до Швайцарії, що цілі округи Франції захоплені окружними повстаннями. Одно таке більше повстання зірвалося під Белеґардом, коло швайцарської границі. Повстанці захопили залізничний дворець, де була головна кватира німецького окупаційного війська та почали систематично саботажувати всіісталяції. У бою, що його повстанці звели з німцями яку милю від того міста, вбито 48 німців, а півтора сотні взято в полон.

Застрашені цим рухом німці хапаються за крайні засоби. Не ждучи цим разом на якусь акцію через послушний німцям уряд у Віші з Петеном і Лявалем, німецька команда проголосила, що кожного француза, пійманого на спротиві німецькій владі, буде трактуватися не як воєнного бранця, але „франктірера" (повстанця), себто будеться карати на місці розстрілом.

ШИРОКА ЛЕТУНСЬКА АКЦІЯ ПО ВСІЙ ЕВРОПІ.

ЛОНДОН. — Аліянтська авіяція проявляє тепер незвичайно живу акцію. Передусім вона піддержує постійно операції інвазійних військ у Франції, „накриваючи" з повітря кожне посунення.

Кромі цього британські літаки вдарили ще раз по Берліні, а тисяча американських літаків, вертаючися з російських баз на свої бази в Італії, бомбардувала різні обекти по Балкані.

З першою групою американських літаків, що вернулися з бази в Росії, був її командант, генерал Ікер, котрий по дорозі бомбардував націстичні летища в Румунії. Бомбардовано теж румунський порт на Чорному морю, Констанцу.

АЛІЯНТСЬКИЙ НАСТУП В ІТАЛІЇ ЙДЕ БЕЗ ПОВАЖНІШОГО СПРОТИВУ.

РИМ. — Безладний німецький відступ поширився вже на всю німецьку лінію в Італії. Завдяки цьому британці захопили вже Авецано, що лежить 48 миль на схід від Риму, стараючися в цей спосіб відтяти німцям відворот з покинутих ними міст: Пескари, Франкавілі й Кієті.

Американські війська пятої армії в своїм наступі на північ від Вітерба дійшли вже до Каніна, Монтальта ді Кастро й Тесанана.

ПОЧИНАЮТЬ ОФЕНЗИВУ ПРОТИ ФІНЛЯНДІЇ.

МОСКВА. — Найвища совєтська команда подала комунікат, що червона армія почала нову офензиву проти німецьких і фінських військ у Карелії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЗИЧКА НА РОЗВАЛЕННЯ „ФОРТЕЦІ ЕВРОПИ"

Пята Воєнна Позичка, що почалася вчора й буде тривати чотири тижні, вже певно вимагає ще менше вияснення, ніж котранебудь попередса. Ми нині вже всі знаємо, що даючи позичку, ми даємо позичку своїй державі, та на які цілі призначені ці гроші. Ми знаємо, що за позичення грошей своїй державі ми дістаємо процент, та що за позичку й процент гарантує наша держава, нині фінансово найсильніша держава в світі.

Все те ми чули підчас кождої з попередніх чотирох кампаній і здавалося би, що нова позичка не дає нам нічого нового. Одначе так не є. У пятій позичці наша держава жде від нас спеціяльної піддержки, зо згляду на ті надзвичайні умовини, серед яких цю позичку розписано. Вона припадає на початок давно вижиданої інвазії на „фортецю Европи", а „фортеця Европи" це та тюрма, в котрій Гітлер замкнув стілько европейських народів. Отже пята позичка це фінансування інвазії „Фортеці Европи", що має на цілі визволити з неволі поневолені Гітлером народи.

Це визволення може бути тільки плодом коштовної війни. Для цього треба міліонів вправлених вояків. Для цього треба гігантських воєнних матеріялів. І великих жертв у людях.

І вміру того за це визволення буде поступати, на визвольників буде спадати ще коштовний обовязок урятувати визволених від іншого нещястя, на яке їх

Гітлер обдер захоплені ним народи до голого. В коморах не вдержаласяб і миш. З багатьох країв він забрав усіх здібних до праці дозрілих людей. Він обдер [illegible] ожитку, обдер їх з [illegible] тьом за [illegible] із жил.

Ця гітлерівська політика ставить перед наступаючими Аліянтами величезні завдання. Аліянтам приходиться не тільки розбивати Гітлерівську тюрму народів, проганяти німецькі війська, що наставили себе сторожами поневолених міліонів. Прогнавши їх або перебивши їх, Аліянти будуть мусіли на початку ще й рятувати голих, голодних, хорих, ослаблених. Всіх, що їх Гітлер засудив своєю грабіжницькою політикою на смерть, прийдеться рятувати від голоду. Позбавлених засобів до життя прийдеться ставити на ноги й помагати удержувати самим себе. Все це ми мусимо зробити, якщо наша мілітарна перемога над ворогом має бути справді тривалою перемогою.

На отце нам треба дати нашій державі позичку. Маємо дати ще раз, хоч ми певно давали в кождій попередній. Маємо дати стільки нас стати, себто „поки не почне нас боліти". Треба купувати ще й ще!

За мало бути тільки гордим на ту світлу кампанію в Европі, яку роблять наші війська! Нам треба піддержати своїми грішми тих, з котрих ми горді!

Сказав правду про Америку і американських комуністів

Ерік Джанстон, президент Торговельної Палати Злучених Держав, що то перебуває тепер у Советах і приглядається тамошньому життю, а зокрема промисловому, є, як загально кажуть, типічним американським бизнесменом. Таким, що говорить просто, ясно й без обиняків. Він поїхав до Советів не для розривки і цікавости, а задля бизнесу. Поїхав у тій цілі, щоби переконатись, які є повоєнні можливости щодо бизнесових взаємин між Злученими Державами і СССР.

Ясне; що Совєти добре знали, кого запрошували до себе. І Джанстон теж знав, куди і пощо іде. Та не можуть цього знати і розуміти хіба американські комуністи, зокрема „наші" большевики, ось такі, як з нюйорських Українських Щоденних Вістей. Та тут важне те, що Джанстона зрозуміли в Москві, а Москва є властивим „босом" американських комуністів, включно з українськими большевиками. Мабуть і тому, що Джанстон добре знав, що приїхав до „босів" американських комуністів вважав він потрібним таки зараз, на самому початку своєї місії, сказати ось тим „босам", що він думає про їхніх „шдданих", про американських комуністів. Отже сказав просто таке, що американські комуністи дурно витрачують час на свою працю, себто на „пролетарську" пропаганду в Америці, бо в Америці нема таких „пролетарів" як от в Советах, а є тільки робітнича кляса, яка є наділі „середньою клясою". А далі сказав Джанстон ще й те, що в Америці ніхто не хоче заводити такі суспільно-господарські переміни, як їх перевели Совети; навпаки американці думають, те- [illegible] свого американського способу життя і думання ще більше вперто, ніж це було досі.

Іншими словами Джанстон сказав в Москві, що в Америці є якраз навпаки, як це писала і представляла американська комуністична преса впродовж останніх десяток літ. З цього теж логічно виходить, що якщо досі не прийшло між Злученими Державами і Советами до ліпших бизнесових відносин, то завинили тут в першу чергу американські комуністи, що ширили неправду про Америку та пробували підкопувати — згідно з інструкціями Третього Інтернаціоналу — американську суспільну та господарську структуру, яка американцям по вподоби і якої вони не мають охоти міняти за яку іншу.

В мальчиків з У. Щ. Вістей ось ті розумні й правдиві слова Джанстона називаються „дитячими виводами", які поясняється тим, що „Джанстон боїться радянської системи, боїться пролетарської революції". Мальчики думають, що Джанстон так налякався Москви, як вони нею залякані. Тому пишуть, що „він грає ролю роззяви, який нічого не бачив і не знає, а як побачив, то дуже здивувався". Себто, що як ніби побачив порядки в Советах, то так вони його осліпили, що „повівся в тій дійсно новій країні, як мала дитина, може й не знаючи про що говорить".

Та, як виходить, Джанстона добре зрозуміли в Москві. Тільки мабуть ще не мали часу передати, американським комуністам, як й їм треба тепер його розуміти і толкувати. Хоч по правді вони тепер повинні би мати „свобідну волю" писати після свого розуму, бо Третий Інтернаціонал, розтязаний. Якщо так, то видно, що таки розуму в них обмаль. І тому пишуть по старому звичаю і приказу.

Микола Чубатий.

Руїна України 17-го століття та руїна наших часів

Теперішнє знищення України є спричинене боротьбою між двома чужинецькими силами, з яких кожна хотілаб загарбати Україну для себе. Ось та боротьба Німеччини з Росією за посідання України сильно нагадує нам подібний період в історії України 17-го століття.

Самостійна Українська Держава Богдана Хмельницького (1648-1654).

Повстання гетьмана Богдана Хмельницького проти Польщі (1648) принесло на короткий час волю українському народови. На території дещо менший від двох третин тодішної української етнографічної території, від східних степових меж України аж по ріку Случ, повстала козацька держава українського народу. Держава ця відповідала бажанням більшости українського народу та була державою виімковою у ці часи, бо державою без станів, отже демократичною в нинішному розумінню. Такий твір був справдішною новістю тих часів в Европі та стягнув на себе увагу всіх поступових шарів Европи, але рівночасно став предметом заїлої боротьби за посідання України всіх сусідних, заінтересованих держав, Польщі, Росії та Туреччини.

Остоятися Україні самостійною державою серед розбіжних інтересів ворожих сусідів було можливо під двома умовинами: перше, якщоб українці виказали залізну національну солідарність і боєву готовість боронити добуту волю — одностайно стати, як казав Шевченко. Дальше треба було теж мати зручних дипльоматів, що маючи на оці тільки збереження самостійности України, могли би були зручно використовувати розбіжні тоді інтереси Польщі, Московщини та Туреччини.

Ні одного ні другого в Україні, на жаль, не було. Українське громадянство розбивали в першу чергу справи суспільні, інтереси визволених з панщини селян та заможнішого козацтва. Створити державу без станів в тім часі, коли цілий господарський лад тогочасної Европи, а навіть самої визволеної України, був наставлений на істнування станів нижчих та вищих, на істнування панщизняної праці, було неаби якою річю. Прямо потреба було знаменитою економічно-соціяльного реформатора, а такого тоді Україна не мала; не був ним і сам Б. Хмельницький. Тому соціяльні різниці поміж визволеними масами селянства та новим військовим станом упривилейованого козацтва, виринули дуже остро. Хмельницький своєю твердою рукою потрафив їх спиняти, але вони вибухли з усею силою по його скорій смерти (1657).

Українське громадянство по сотках літ неволі не мало ще свого власного національного хребта, іншими словами не було самостійницького думання ні серед верхівки українського громадянства, ні серед мас. Хоробливе переконання, що Україна повинна все від когось залежати — від Польщі або від Москви, таки було нормальним способом думання тогочасних українців. Це було таке безхребетне українство, що його й нині стрічаємо серед багато американських земляків. Хто є проти Москви — думає ще багато людей — той певно є за Польщею, і навпаки хто є проти Польщі, той певно за Москвою.

Сотки літ неволя перед повстанням Хмельницького не навчили українців думати таким способом, що їм треба бути й проти Польщі і проти Москви, а за самостійну Україну. В самій православній церкві верхи були за Польщею, низи за Московщиною. Тільки небагато провідних одиниць було за самостійну Україну. Це невільниче духове наставлення ослаблювало волю та національну самоневність українського громадянства в боротьбі за свою добуту волю. Ця нерішучість боронити незалежність України розгорнулася в повній своїй наготі по смерти Хмельницького, коли не стало його сильної руки.

Одні за Польщею другі за Москвою.

По смерти Хмельницького його плян при помочі далекої Швеції оборонити самостійність визволеної України впав, а українське громадянство стало роздирати дві орієнтації — одна на Польщу, друга на Московщину. Не так тії вороженьки, як добрії люди, кажучи словами народної пісні, нищили Українську Державу. Дві орієнтації, одна пропольська, а друга промосковська, відкрили браму ворогам України, які зробили з неї терен завзятої боротьби. Україна зразу поділилася на Лівобережну - промосковську, та на Правобережну-пропольську. Появилося й двох гетьманів, що репрезентували рабського духа тогочасного українство — грязь Москви, Іван Брюховецький, та варшавське сміття, Павло Тетеря.

Роками змагалася Москва та Польща за Україну, одна та друга, при помочи своїх українських сторонників, які довели до того, що вороги вкінці [illegible]лися та поділили Україну поміж себе. Польща дістала Україну на захід від Дніпра, Московщина на схід від Дніпра. Ця сама Московщина, що спершу нібито визволяла український нарід спід польських панів, тепер добровільно віддавала половину України польським панам, коли прийшла до переконання, що боротьба за цілу Україну їй не оплачується. Чи не повторюється й нині подібне з червоними „визвольниками" Західної України?

Руїна України.

Дві ворожі сили — польська та московська — сильно винищили Україну, зокрема Україну на захід від Дніпра. Народ став покидати свої села та місточка й втікати далеко на схід на слабо заселені ще простори на сході, де було спокійніше та безпечніше жити. Край зачав пустіти, цілі села опущені стали заростати бурянами.

Найслабша третя група-українських самостійників, що хотіла ратувати діло Богдана за всяку ціну й проти Польщі й проти Москви, покликала собі на поміч Туреччину. Прихильником орієнтації на дальшу Туреччину став гетьман Петро Дорошенко, одна із кращих постатей української історії. Ця третя група самостійників була зглядно слаба, бо вона не мала зрозуміння серед мас державницько невихованих. Не розуміло замислів Дорошенка, і демократичне Запоріжжя, що разом з неосвідомленими масами України завжди скорше потягало за Московщиною.

Третя, чужа, турецька сила, що звилася в Україні, докінчила остаточно діло повного знищення Правобережної України. Країна, колись квітуча та справді опливаюча медом та молоком, перемінилася в правдивий пустар, дослівно цілковито незамешкалий. Гетьманська столиця Чигирин заросла бурянами.

Коли 1686 року остаточно Московщина, Туреччина та Польща перестали воювати за Україну, заключений мир, ділив українську землю поміж трьох сусідів наїзників. Тоді теж прямо постановили, що цілий пояс на захід від Дніпра має остати таки на віки пустарем, ніким незаселеним. З України, по 27-літній боротьбі (1659-1686) за посідання цеї багатої землі, лишилися тільки руїна. Звідки і цей період історії українського народу прозвали Руїною.

Руїна матеріяльна та руїна духова.

Дві руїни бувають у житті народів. Знищення його матеріяльних дібр — це руїна матеріяльна. Але може теж бути знищення моральне нації, затрата своєї національної гідности та амбіцій стати рівною нацією в народів вольних колі — це руїна духова. Котра з них гірша? Напевно гірша руїна духова, або моральна. Руїну матеріяльну можна легко відбудувати, коли дух нації здоровий, нескаправений зазирканням під чужу протекцію. Навпаки, коли нація в духовій руїні, коли вона затрачує віру у свою майбутність та своє святе право жити незалежним життям, це найстрашніша руїна, яку куди тяжче відбудувати ніж тамту руїну матеріяльну, знищені доми та оселі.

Україна 17-го століття упала і не потрафила в часі нового самостійницького зриву гетьмана Мазепи стати самостійною нацією не через руїну матеріяльну, тільки через руїну українського духа. Тому на століття лишилася в московській неволі.

Нині теж українська земля лежить в руїні. Села та міста позникали з лиця землі, бо систему обсмаленої землі пристосували до України обидва суперники, що хотілиб панувати над Україною, себто нацистична Німеччина та комуністична Росія. Міліони населення вигинуло. Україна нераз була вже так винищеною матеріяльно та підносилася якось все зматеріяльної руїни. Чи визволиться в часі цеї світової завірухи, чи стане вільною нацією? Залежить це від того чи в душах українських людей нема руїни моральної, чи нема готовости капітулювати перед яким небудь з наїзників.

Ми віримо, що український нарід на рідних землях морально здоровий. Він піднесе Україну з руїни матеріяльної та з руїни моральної, політичної. Не даром українці останніх десятиліть так любили співати пісню української надії: А ми тую Червону Калину підіймемо, а ми нашу славну Україну гей розвеселимо!

А. СІГО.

ДВІ РОЗМОВИ

Павло стояв перед входом каварні „Блакитний Ільтіс" і чекав. Чекав він так завзято, що видко було мав у цьому вправу, навіть тренінг. Минуло яких дві години і видко було, що він уже втратив терпець. Переступав з ноги на ногу, почав діравити великим пальцем свою рукавичку і що хвилини дивився на годинник.

Гострий обсерватор міг би був зробити висновок, що Павло чекає на якусь жінку. Так воно було справді. Він чекав на свою добру знайому Лілі, яка була так само гарна, як і неточна. Ті її прикмети раз захоплювали його то знову доводили до люті.

Коли Павло глянув на годинник із звички 28-мий чи 29-тий раз, була година 7-ма. Він потиснув нервово пальцем рукавичку, заскреготів зубами і рішив, що почекає ще пять хвилин. Коли минуло ще пів години, його постанова дозріла під впливом призбираних почувань. Енергійним рухом пхнув двері каварні і вийайшов собі в кутку затишне місце. Підійшов кельнер і здивувався: гість замовив відразу дві чарки чорної кави, дарма, що сидів сам. Коли кава стояла перед ним, він відсунув обі чарки на другий кінець стола і дивився похмуро перед себе, якби мав перед собою мовчазного товариша.

Стриманим тихим, голосом звернувся він до когось, хто повинен би сидіти напроти нього: — Так! тепер уже маю цього всього досить! Чаша моєї терпеливости перелита, будь ласка, не перебивай мені! Тепер я говорю! Довгі місяці мовчав я і чекав, чекав і мовчав, але тепер більше не можу — не перeривай мені! — Повторяю, що більше мовчати не буду і — кінець! Твоя поведінка з одного дня на другий гірша грає мені на нервах — більше не хочу цього терпіти! Можеш винайти собі дурнішого від мене! Що ти властиво собі думаєш? Чи ти вважаєш мене за дурня, за свого попихача, чи що? То я маю цілими годинами вистоювати на вулиці? Чи знаєш, як я назвав би це... Я не можу найти відповідного слова на це! Ти зайшла таки за далеко і я кажу тобі рішуче, що хочу з тим усім зірвати! Від тепер я вже знаю, що маю робити — не перебивай мене! Навіть не пробуй виправдуватись. Це не доведе до нічого! Я вже знаю напамять усі ті твої викрути! Можеш заощадити собі труду вигадувати нісенітниці! Певно схочеш мені сказати, що ти була знов у фризієра? А може твій шеф диктував тобі листи, так само як позавчора? А може ти мусіла сидіти дома, бо ваша служниця мусіла виїхати із своїм нареченим на село, щоб оглянути свою хату? Чи може врешті твоя маленька сестрінка проковтнула ґудзик і треба було бігти за лікарем? Як бачиш я вивчив уже напамять цілий репертуар твоїх вимівок! І я маю вірити надалі в усі ці дурниці? Дозволь собі заявити, що я не вірив їм ніколи і тільки із звичайної чемности не перечив тобі. Я знаю тебе наскрізь! Ти річ ясна, зараз надулась... але це мене не зворушує, запамятай собі! Так далі бути не може! Замісць поправитись, ти стаєш щораз гірша. А вже в останньому часі попросту неможлива! Давніше ти спізнялась не більш як на годину, вчора спізнилась на півтора години, а нині минуло три години! Чи це гарно? Чи так поводиться вірна приятелька? Ти моглаб бодай відложити на бік газету, коли я говорю до тебе — ...стрівай, більше не будеш мати нагоди знущатися надімною! Що? ти смієшся? Ти вважаєш, що все це жарти? Тепер уже запізно каятись! Не потребуєш дивитись на мене такими великими очима — це нічого тобі не поможе! Треба було раніше думати про те, як слід зі мною поводитись! Не маєш чого плакати, тепер уже запізно. Навіть твої сльози мене не зворушать! Ця комедія вже скінчилась! Я придивлявся їй задовго. Я вже рішив — ми розстанемось! Прощай! дякую тобі за твоє ніжне серце, Лілі! Пане платничий, платити!

Павло перейшов у цьому монольозі різні ступні почування від люті, болю, аж до лірики. Заплатив за каву, встав і вийшов з каварні. На вулиці засунув міцніше на голові свій капелюх і пішов наперед увесь задуманий.

На розі вулиці побачив Лілі. Без віддиху, ввесь спітнілий, відчув, що в душі все в ньому прояснилось. Вона підбігла до нього, положила йому руку на рамя, другою погладила його по лиці і сказала ніжно:

— Вибач, Павлусю! Уяви собі, що трамвай застряг по дорозі, забракло нараз електричного струму. Ми всі мусіли сидіти і чекати, поки він рушить... Дві години спізнення. Правда, що ти не гніваєшся?

Павло глянув на неї. Вона виглядала прегарно. Попросту насолода було дивитись на її червоне личко.

Чи я гніваюся? Защо? За якісь там дві години спізнення? Така дрібничка! не варт про це навіть згадувати!

Переклав К. М.

Terry and the Pirates
By
Milton Caniff

Пересування населення в Америці

Перед кількома днями появилася новинка, що уряд приготовляє пляни придідлювання й розміщування робітників відповідно до потреб підприємств і околиці. З цієї нагоди приходить застанова, як загалом розміщене від тепер населення Злучених Держав. А стверджують, що населення мандрує на південь та на захід. Ці околиці найбільше зискали населення вчасі війни.

Зате „Промисловий Схід" дуже тратить на такому переселенню. Схід загалом мав забагато промислових підприємств в порівнанню до свого населення. Вчасі війни повстали підприємства будови кораблів над Мексиканським заливом, і на побережу Тихого океану; велитенські фабрики для будови літаків розвинено на Заході й Середному Заході, а це все мусіло викликати наслідки.

Зріст міст у Каліфорнії.

Три каліфорнійські міста, а це Лос Анджелес, Сан Франциско і Сан Дієго притягнули 872,000 цивільного населення, а зате самий Ню Йорк втратив 820,000 людей. Коли згадується про переміну населення міст, то треба памятати, що це відноситься до цілої „метрополітальної округи" міст, тобто до міст разом з повітами. У вичисленню приросту й убутку населення вже є враховані й ті, що пішли до военної служби від 1. квітня 1940. до 1. листопаду 1943. р. Внаслідок військового побору цивільне населення цілого краю зменшилося на 4,000,000 людей, а дітей тільки не народилося на їх місце. Із 12 міст, які зискали на населенню, половина лежить в Середному Заході, а саме в таких стейтах: Каліфорнія, Вашингтон, Орегон, Невада, Юта й Арізона. Три стейти, а саме Мериленд, Верджінія й Флорида є граничними стейтами (між півднем і північчю), а два, тобто Делевар і Конетикат це східні стейти. Мишиген зараховують до Середного Заходу.

Занепад міст.

Филип М. Гавзер з Цензусового Бюра в Вашингтоні подає, що міста, які лежать в згаданих стейтах, займають 137 „метрополітальних повітів", але лише повіти з південних і західних стейтів мають вигляди на розріст після війни.

Інші міста, хоч би й нагло зросли вчасі війни, можуть і нагло тратити населення. Це тому, що не всі міста мають вигляди на післявоєнний промисл. Західні й південні міста вже й перед війною виказали життєздатність і притягали людей із Сходу чи з інших околиць. Війна дала лише спромогу декому переселитися в тамті сторони, коли там приспішено природний розвиток промислу. Та такі переміни ще не значать, що напр. стейти Ню Йорк або Пенсилвенія нагло втратять населення. Ці стейти самі обіймають шесту частину населення й вони ще довший час будуть творити ринок збуту для промислових виробів.

Куди підуть воєнні ветерани?

Багато людей страхається, що як скінчиться війна, то вони втратять працю, бо їх становища позаймають воєнні ветерани. Тимчасом факти виказують щось цілком інше. Военний департамент перевів недавно докладні студії в однім із східних демобілізаційних осередків і показується таке: З усіх ветеранів, що їх увільнено з армії, аж 40% не лише що не хочуть вертатися до своїх давних становищ при роботі, але навіть не хочуть вертатися до своїх громад, де вони давніше жили. Подібні обсервації, переведені в однім осередку на Західнім побережу, виказують, що відсоток таких неохочих ще більший. Военний департамент твердить, що ці помічення були роблені нарочно в тій цілі, щоб знати, як приготовити місця для здемобілізованих ветеранів. Ветерани заявляють охоту забирати становища, які їм дає привилей в Сивил Сервис, тобто в більшій частині державні становища. Це знову значить, що ветерани не привязують свого становища до місцевости чи околиці, а до самої праці.

Зрештою саме розміщення ветеранів ще не є рішальне про масову переміну населення. Одначе на підставі дотепершнього напрямку мандрівок згаданий урядовець Цензусового Бюра, Филип Гавзер, клясифікує метрополітальні повіти на 3 категорії, відповідно до сподіваного зросту населення. І так до І. категорії найшвидшого зросту населення після війни він зараховує такі міста й повіти: Атланта, Чарлстон, Корпус Крісті, Далас, Гюстон, Джексонвил, Маямі, Феникс, Сас Антоніо, Сан Дієго, — все те на півдні або на заході, а окремо Вашінгтон, Д. К. До міст, які трохи повільніше зростають, зараховує він Балтимор, Денвер, Дітройт, Індіянополис, Лос Анджелес, Ню Орлінс, Норфолк, Оклагома, Сайетл, Такома, Вилмингтон. Згадані міста це загально знані щодо стейтового положення, тому не подається стейту.

До третього ступня прискореного темпа зросту належать: Бирмингем, Бриджпорт (Конн.), Синсинаті, Кентон, Гартфорд, Ню Бритен і ін.

Інтересне, що на останньому місці щодо скорости зросту населення поставлені такі міста, як: Олбені, Бостон, Гарисбург, Філядельфія, Питсбург, Рачестер, Скрентон-Вилксберг, Сиракюз, Трентон, Ютика-Ровм, Гвілінг — а міста Ню Йорку цілком нема згаданого між тими, що мають надію на приріст населення.

З усього сказаного виходить, що війна, яка приносить багато різних несподіванок, може принести теж і велике пересунення населення, а це багато може заважити на зміні характеру всього американського народу.

ЮГОСЛАВСЬКИЙ КОРОЛЬ ХОЧЕ ПОМИРИТИСЯ З ТІТОМ.

ЛОНДОН, (ОНА). — Король Петро поручив прибувшому зо Злучених Держав доктору Субашичу скласти новий югославський кабінет. Д-р Субашич заявив, що він не може цього поручення виконати, поки не побачиться з маршалом Тітом, бо він гадає, що коли новий югославський кабінет дійсно хоче репрезентувати югославський народ, то в нім повинні находитися представники партизанів. Сьогодні без партизан не можна нічого робити. З Тітом, говорив Субашіч, нині числяться найбільші люди світа, і я хочу з ним говорити про спільну боротьбу югославського народа з наїздником.

В Лондоні кажуть, що король Петро конче хотівби дійти з Тітом до порозуміння, і в тій цілі д-р Субашіч мабуть поїде до Барі. Він вчора відбув наради з представниками англійського уряду і, здається скоро поїде на розмову з маршалом Тітом. Добре поінформовані люди кажуть, що англійці стараються довести до того, щоби Тіто признав над собою зверхність короля.

Віктор Доманицький.

ПОЧАТКИ УКРАЇНСЬКОЇ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ НАУКИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ АГРОНОМІЇ В КІНЦІ XVIII. ТА ПОЧАТКУ XIX. СТОЛІТЬ

11)

Таким чином в розвитку сільсько-господарських наук на Харківському Університеті ми ніби не помічаємо впливу Києво-Могилянської Академії. Але в загальній організації навчання, в традиціях Університету ці впливи можна легко відрізнити, особливо в перші десять років іствування Університету (1805-1815). Києво-Могилянська Академія дала Харківському Університетові таких професорів: 1) проф. Ілько Федорович Тимковський (1772-1853), 2) Куницький П. А. (помер 1831) та трохи згодом 3) відомого українського письменника, професора історії (1820-1849) і ректора Харківського Університету (18411949) П. П. Гулак-Артемовського (1790-1865). Через цих професорів весь досвід Києво-Могилянської Академії перенесений був в Харківський Університет. Особливо до цього спричинився проф. І. Ф. Тимковський. Справа в тому, що вже дуже скоро зясувалось, що, зогляду на малу кількість середніх шкіл Харківський Університет не може мати належної кількости студентів. Тому Харківський Університет енергійно береться за організацію середніх та нижчих шкіл в цілому Харківському учбовому окрузі, який схоплював губерній: Чернигівську, Полтавську, Харківську, Орловську, Воронізьку, Курську, Херсонську, Миколаєвську, Таврійську і землі козаків Донських та Чорноморських. Для цієї мети Рада Професорів Університету виділювала зі свого складу фаховий „училищний комитет", призначала на один рік візитатора шкіл, як рівнож директорів народніх шкіл на кожну губернію. Візитатора шкіл, як рівнож директорів народніх шкіл на кожну губернію. Візитатором шкіл Харківського учбового округу майже без перерви обирався проф. І. Ф. Тимковський. Він же року 1813 засновує Педагогічний Інститут при Університеті і стає його директором. Лише після року 1815, коли починається доба реакції, Харківський Університет сильно підупадає, а професор І. Ф. Тимковський переноситься до Новгород-Сіверську, яко директор Новгород - Сіверської гімназії.

Таким чином Харківський Університет по своїй ролі в системі народньої освіти нагадує положення колишніх польсько - латинських академій межи підлеглими їм колегіями та гімназіями — положення, яке займала і Києво-Могилянська Академія відносно всіх інших осередків освіти, що створили її виховавці.

IX. Новгород-Сіверська Гімназія — Київський Університет.

Досить помітний осередок української культури створився в м. Новгород-Сіверському на Чернігівщині — в місцевій гімназії, директором якої після року 1815 став відомий нам проф. І. Ф. Тимковський. Можна думати, що й учителі Новгород-Сіверської гімназії, принаймні в частині також були виховавці Києво-Могилянської Академії. Як і в других гімназіях та ліцеях того часу в Новгород-Сіверській гімназії викладалося природознавство, а може й початки агрономії. Ця гімназія дала українського Дарвіна — першого ректора Київського Університету проф. Михайла Олександровича Максимовича.

М. Максимович народився 1804 на Золотоношчині на хут. „Тимковщина", що належав відомому вже нам родові Тимковських. Мати М. Максимовича доводилась сестрою професорам І. Ф. Тимковському та Р. Ф. Тимковському. Батько М. Максимовича походив з роду що почав від XVII. в. Максим Васильківський, який як кажуть старі документи, був „мирний трудащійся гражданин, обновивший между прочим Лаврскую трапезную церков 1694 года. Гетман Мазепа универсалом своим принял его под свою гетьманскую оборону, в награду его полезних для войска трудов". Року 1812 М. Максимовича віддали до Новгород-Сіверської гімназії, яку він і закінчив р. 1819. Тут М. Максимович сильно захопився ботанікою. Але не лише флору досліджував М. Максимович — він записував з народніх уст, місцеві українські назви рослин. Закінчивши гімназію 1819 року, М. Максимович переїхав до Москви, де записав його на словесний відділ Університету дядько його, проф. древньої історії Роман Тимковський. Вивчаючи науки гуманітарні, М. Максимович не кидає і своєї праці ботанічної. Року 1821, після смерти дядька, переходить на фізично-математичний факультет, який й закінчує р. 1823. Яко студент фізико-математичного факультету безумовно мусів слухати лекції проф. Прокоповича-Антонського — що в цей час був ректором Московського Університету. Також слухав лекції М. Г. Павлова, який почав викладати ідеї А. Теера р. 1820 Спочатку М. Максимович працює при Московському Університеті під керовництвом проф. Гофмана і поруч слухає лекції на медичному факультеті. Року 1825 починає викладати курс господарської ботаніки та садівництва в Московській сільсько - господарській школі, директором якої був проф. М. Г. Павлов, з 1826 — природознавство в „Благородному Пансіоні" при Університеті, з цього року почав керувати ботанічним садом і гербарієм Університета, ведучи практичні вправи студентів. Року 1827 здав іспит на магістра і блискуче захистив магістерську дісертацію на тему: „О системах растительного царства"; з того року почав викладати курс ботаніки в Університеті. Року 1829 став адюнтантом, а року 1833 (29 років від народження) став звичайним професором Московського Університету. В ці роки М. Максимович віддавався виключно ботаніці (переважно систематиці рослин) зоології, біольогії, натурфільософії. Був великим сторонником шведського ботаніка Фріса, що працював в дусі К. Лінея, і переписувався з ним.

(Дальше буде).

Чула поліція будильник, а не чув його власник.

Нюйорське радіо-авто приїхало на перехрестя 48 вулиці й 6 евеню вночі, діставши повідомлення, що там чути алярмовий сигнал. Полисмени чули голос алярму, але не знали, звідки, бо все змінився напрям. Вкінці приловили чоловіка, який у кишені мав давного виробу будильник, який дзвонив наче поліційний алярмовий дзвінок. Провірили, що в одній малій крамниці було збите вікно, отже догадувалися, що чоловік украв годинник, отже його арештували. В поліційній стації питалися при допиті, чому він зводив поліцію та дзвонив дзвінком в різних місцях. „З яким дзвінком"? — запитується арештант полисменів — „Як нічого не чув". По хвилині додає: „Ага, я мабуть був пяний".

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINE PLEBISCITE URGED

Group in U. S. Suggests Means of Solving Russo-Polish Feud

The Ukrainian Congress Committee of America suggested yesterday to Secretary of State Cordell Hull that he recommend to the Premier of Poland, Stanislaw Mikolajczyk, that the Soviet-Polish border dispute be settled by a plebiscite in the western Ukraine, the region principally involved.

In a telegram to Mr. Hull, the committee suggested that the plebiscite determine not only if the inhabitants would prefer association with either the Poles or the Russians, but if the people would rather reassert their centuries-old freedom-loving traditions by invoking acts of twenty-five years ago and re-establishing a united Ukrainian Government composed of Eastern and Western Ukraines as an independent sovereign national state.

The voting, they added, should be supervised by a United Nations group that would omit both Soviet and Polish representatives.

New York Times, June 9, 1944

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BErgen 4-0237—BRyant 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need Statement of Availability. It transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сущні робітники обовязані мати посвідку, що вони є до розпорядимости. При переношенню до менше сущних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтид Стейтс Емплоймент Сервіс". „Критичні" робітники потребують теж обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН — **ПОТРІБНО ЖЕНЩИН**

ПОТРІБНО ВОЄННИХ РОБІТНИКІВ

ДО ФАБРИКОВАННЯ СТАЛЕВИХ ПЛИТ
РОБІТНИКІВ — SHEET METAL LAYOUT
ЦІЛИЙ ЧАС, АБО КІЛЬКА ГОДИН
Вправлених, або невправлених
ДОБРА ПЛАТНЯ
Постійна праця — Досить овертайм
Знамениті робітничі умовини
Потрібно Посвідки Звільнення
Голосіться:
I. O. KOVEN BRO., Inc.
Paterson Plank Rd. & Franklin St.
JERSY CITY
або
DOVER BOILER & PLATE FABRICATORS
Dover, N. J.

THOMAS & BETTS COMPANY

36 BUTLER STREET, ELIZABETH
ПОТРЕБУЄ МУЖЧИН ЯК
МАШИНОВИХ ОПЕРЕЙТОРІВ
Попередній досвід бажаний, але не конечний
СТАЛА РОБОТА І ОВЕРТАЙМ
ПЛАТНЯ В ЧАСІ НАУКИ
СКОРИЙ АВАНС
ДОБРА ПОВОЄННА НАГОДА
U.S.E.S. посвідка звільнення потрібна, також доказ горожанства і посвідки уродження вимагаємо
Голосіться 9 A. M. до 5 P. M. від понеділка до суботи
36 BUTLER STREET, ELIZABETH

МУЖЧИН
НЕ ТРЕБА ДОСВІДУ
Дістануть харч і уніформи
Цілий час або частину
ПОМИВАЧІ
ДИШВАШЕРЗ, ПАТВАШЕРЗ
ПОРТЕРИ на день і ніч
...говорити по англійськи
...
...мають принести звільнення
SCHRAFFT'S
ГОЛОСІТЬСЯ ЦІЛИЙ ДЕНЬ
56 WEST 23rd ST., N. Y. C.
АБО ГОЛОСІТЬСЯ 5—8 ГОД. ВЕЧІР
1381 BROADWAY (Nr 38 St.) N. Y.

Автомобілевого механіка досвідченого в De Soto—Plymouth cars and taxi cabs. Стала робота; добра платня. **Fieldstone Motors Sales**, Broadway at 239th St., N. Y. C.

Автомобілевих Робітників досвідчених simonizer and polisher. Постійна робота. **Fieldstone Motors Sales**, B'way at 239th St., N. Y. C.

Домашного робітника
Добра плата
Бачте Miss Hurst
Hotel Gramercy Park
Lexington Ave & 21st St., N. Y. C.

РУФЕРІВ
"SIDE WALL APPLICATORS"
СТОЛЯРІВ
Приймаємо на кілька-годинну працю
Сущна робота. Голосіться сейчас
Принесіть знаряди; ми достар. решту
Роботи готові в Queens, Nassau і Rockaway околицях.
Наші робітники заробляють знамениті платні і бонуси, бо праця стала.
Голосіться **92-56 165th St., Jamaica**
Tel. JAMAICA 6-5900

Мужчин—Хлопців
Фабр. робота, 5 днів тиж., овертайм
Old Dutch Mustard Co.
80 Metropolitan Ave., Brooklyn

Портерів
40 год. час і пів за овертайм. Стало
Jacob Froehlich Cabinet Works,
560 Barry St., Bronx, N. Y.

МУЖЧИН—ХЛОПЦІВ
Вище 16 літ, без досвіду
До пакування—при кавитрі—вмивальні
5 ДНІВ — ДОБРА ПЛАТНЯ
ОВЕРТАЙМ
N. Y. LINEN SUPPLY & LAUNDRY
352 E. 62nd St., (1st Ave.), N. Y.

МУЖЧИН ДО НАУКИ
ЧИСТИТИ ФУТРА
$30 ТИЖНЕВО НА ПОЧАТОК
40 годин тижнево
Час і пів за овертайм
GUARDIAN GLOSS
118 W. 29th St., N. Y. C.

Портера—Зручного
В пральні; денна робота
Бачте Mrs. Stack
Jamaica Hospital
Van Wyck Blvd., & 98th Ave.
Jamaica, L. I.

ШОФЕРІВ
і
ПОМІЧНИКІВ
Голоситись
1600 PARK AVE.
HOBOKEN, N. J.

Супрітендента, 5 пов. дім, 22 фам. без елевейтра, малі напр., вугля, нема домвейтра, $35 і 3 світлі кімнати **Englander,** Murray Hill 2-8365.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Досвід непотрібний
ЯК
ПОРТЕРІВ
І
...
ДОБРА ПЛАТНЯ
ПОСТІЙНА РОБОТА
Робітники з важної воєнної роботи мусять мати доказ звільнення

FEDERAL

TELEPHONE & RADIO CORP.
591 BROAD ST., NEWARK, N. J.

ПОТРІБНО РОБІТНИКІВ

Голоситись
SENGER COAL & ICE CO.
4512 NEW YORK AVE.
UNION CITY, N. J.

Пресера машиною, спідниці і "slacks"
Gloria Sportswear,
335 W. 35th St., N. Y. C.

ДІШВОШЕРА
$30 ТИЖНЕВО
6 днів
BRIGHTON CAFETERIA
2038 Jerome Ave., Bronx, N. Y.

ПРАСОВАЧІВ РОДИННОГО БІЛЯ
Досвідчених, постійно, добра платня.
Anderson Laundry
956 Madison Ave. (75th St.) N. Y. C.

ПОРТЕРІВ
СТАК КЛЕРКІВ
РОБІТНИКІВ
100% Воєнна Робота
Денна шифта; овертайм.
AIR KING RADIO
1523 63 St., Boro Park, Bklyn

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ДІВЧАТ І ЖІНОК
Досвіду не вимагаємо
ПОТРІБНО ДЛЯ
ЛЕГКОЇ ПРАЦІ СКЛАДАННЯ
Повна платня в часі вишколу
По скінченню вишколу гарантуємо найменше 15% бонусу від продукції
Додаткового 10% бонусу за роботу в 2-гій і 3-тій шифті
Голос.: EMPLOYMENT DEPT.
WESTERN ELECTRIC CO.
Room 400, 4th floor
403 Hudson St., N. Y. C.
Від понед. до суботи 8:30 до 4:30
Сущним робітникам потрібна посвідка звільнення

МУЖЧИН—4
„LUGGERS"
до роботи у фабриці пакуван. мясива
СТАЛА ПРАЦЯ; ДОБРА ПЛАТНЯ
WMC правила
ARMOUR & COMPANY
197 High St., Newark, N. J.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ЖІНКИ
КІЛЬКА-ГОДИННА ПРАЦЯ
РОБІТНИЦІ В ЦЕНТРІ
РОБІТНИЦІ В КУХНІ
11 рано до 3 попол.
5 попол. до 9 ввечер
5 днів
SCHRAFFT'S
56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

КУХАРОК
Жінок заінтересованих в куховарстві
З домашним або ресторанійним досвідом
Добра платня—скора підвишка
Гарний вишкіл в добрій роботі
Треба знати читати
І писати по англійськи
SCHRAFFT'S
56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

ДІВЧАТА И ЖІНКИ
НЕ ТРЕБА ДОСВІДУ
Цілий час або частину
ПЕКАРІ
РОБІТНИКИ В ЦЕНТРІ
В РОБОТІ ПРИ САЛАТАХ
ПРИ СЕНДВИЧАХ
ПРИ ПАРОВІМ СТОЛІ
ПОМИВАЧКИ
КУХАРКИ
ДЛЯ ПРИЛАДЖЕННЯ ДЕСЕРУ
ДЛЯ РОБОТИ В ПРАЛЬНІ
Мусять говорити по англійськи
Дістануть харч і уніформи
Бонус — Платні вакації
Постійна робота
Нагода для авансу
Робітниці в критичних заняттях мають принести звільнення
SCHRAFFT'S
56 WEST 23rd ST., N. Y. C.
Або голоситись 5—8 вечером
1381 Broadway (Nr 38th St), N. Y.

ДІВЧАТ ДО ЛЯДИ
$28 ТИЖНЕВО
6 днів
BRIGHTON CAFETERIA
2038 Jerome Ave., Bronx, N. Y.

ЧЕМБЕРМЕЙДС
БЕТМЕЙДС — КЛІНЕРС
Добра платня
Бачте Miss Hurst
HOTEL GRAMERCY PARK
Lexington Ave & 21st St., N. Y. C.

Жінок і Дівчат
Легка фабр. робота, 5 день у тижд.
Old Dutch Mustard Co.
80 Metropolitan Ave., Brooklyn

ДІВЧАТ І ЖІНОК
вище 16 літ, без досвіду
$22.44 НА ПОЧАТОК — 5 ДНІВ
Добрі робітничі умовини
N. Y. LINEN SUPPLY & LAUNDRY
352 East 62nd St. (1st Ave.), N. Y.

ЖІНОК
ФАРМЕРСЬКИХ РОБІТНИЦЬ
40—50 ц. на год. на початок
BROCKMAN BROS
Cedar Lane & 84th St.
Ozone Park, L. I.
Наполудне від Sunrise Highway
Michigan 2-0457 після 6. години

КРАВЧИНЬ
ВИКІНЧУВАЧОК
Досвідчених
Потрібно сейчас
ДОБРА ПЛАТНЯ
Пожадані робітничі умовини
MILDRED O'QUINN
37 W. 57th St., N. Y. C.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

З праці Клюбу Матерей.

Клюб Українських Матерей-„Модерз Клоб", який існує при Українськім Народнім Домі на Іст-сайді відсвяткував День Матери 14. травня при співучасти численних гостей. Свято складалося з двох частин: з концерту і з бенкету.

На концерті привитала гостей предсідниця Клюбу Матерей гр-ка Михайлина Стойка, а програми виповнили співи дітей церкви св. Петра й Павла під проводом Сестер Василіянок. Місцевий парох, о. Гресько сказав промову до матерей, а потім прийшли діточі деклямації. Гром-ка Когут згадала імена наших хлопців, що служать при збройних силах Америки, гром-ка Франд віддеклямувала гарний вірш написаний для Дня Матери, а панна Марія Бойко відспівала низку воєнних пісень, які дуже припали публиці до вподоби. Оплесками випросили в неї ще наддаток.

Після цеї музичної частини запросила гром-ка Стойка гостей до окремої салі, де відбулася гостина серед веселого настрою. Збірки з гостини роздано на різні народні цілі, а про це буде окремо.

Михайлина Стойка, предс.; **Анастазія Шийка,** секр. фін.; **Олена Сенько, секр.** рекордова; **Анастазія Корановська,** кас.

АЛІЯНТИ ЗАНЯЛИ МОРСЬКУ БАЗУ В ЮГОСЛАВІЇ.

НЕАПОЛЬ. — Американські, британські й югославські партизанські війська доконали надзвичайно трудної операції, занявши в пяти-дневнім бою порт Боль на югославськім острові Брацу, котрого німці вживали як важної мілітарної бази. Аліянти раз його бомбардували, а накінець рішилися на добуття його рівночасним приступом з моря й повітря.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. — Піврічні збори Бр. св. Володимира, від. 323, відбудуться в неділю, 18. червня, в годині 2. пополудні, від ч. 38 Сант 5. вул. Просимо всіх членів прийти на збори, як також напоминаємо довгуючих членів, щоби вирівнали свої вкладки, бо інакше поступиться з ними згідно зо статутом. — Д. Яремко, предс.; В. Федан, кас.; Д. Кархут, секр.

СТ. ЛУІС, МО. — Піврічні збори Бр. св. Володимира, від. 179, відбудуться в неділю, 18. червня, в годині 2. пополудні, в гали У. Н. Дому, 2838 Магнолія Еве. Просимо місцевих і позамісцевих членів прийти на ці збори, де буде кілька важних справ до полагодження. Також просимо привести нових членів із собою, як дітей, так і старших. — За уряд: Н. Тольович, предс.; М. Кульчицький, кас.; М. Паращак, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. Укр. Січ, від. 39, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. червня, в 3. годині пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на час, бо буде звіт з ювилейного свята, як також інші важні справи. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости перед піврічними зборами. — За уряд: О. Шмокалюк, предс.; В. Сеохівський, фін. секр.; А. Кудлик, кас.; А. Яворський, рек. секр. x

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. Ів. Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в уботу, 17. червня, в годині 7. ввечір, під ч. 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори. — С. Чорномаз.

МІЛВОКІ, ВІС. — Збори Тов. ім. Івана Франка, від. 103, відбудуться в суботу, 17. червня, в церковній салі, 1231 Вест Скат ул., точно в годині 7. ввечір. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Напоминаємо довгуючих членів прийти і вирівнати свої залеглі вкладки. — Г. Дац, предс.; М. Адамчук, кас.; Т. Барсук, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 17. червня, в год. 7:30 ввечір, в гали Укр. Дем. Гор. Клюбу, 31-14 — 30 Еве. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів і членкиць прийти на ці збори. Уряд відділу звертає увагу своїм членам і членицям, щоб конечно прийшли на збори по свою дивіденду, котру відділ отримав для своїх членів і членкиць з голов. канцелярії У. Н. Союзу. Кожний член повинен старатися приєднати нового члена до У. Н. Союзу. Члени чи урядник, що не явиться на ці збори, підлягає карі згідно зо статутом. — М. Левицький, предс.; Г. Василик, кас.; П. Баринч, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов, від. 37, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 18. червня, в год. 3. пополудні, в У. Н. Домі, 214-216 Фултон ул. Просимо всіх членкиць прийти на ці збори, бо будуть важні справи до полагодження. — Анна Пограничча, предс.; А. Огар, кас.; Анна Гнатюк, секр.

ПОТРЕБУЮ САМІТНОГО ЧОЛОВІКА,
або хлопця, у військовім віці, до роботи на фармі. 113-4
ВАСИЛЬ МУРАН,
R. F. D. 2, Savona, New York

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 4. червня 1944 р. помер у 59. році життя
МИХАЙЛО МЕЛЬНИК,
довголітний член Тов. Запорозька Січ, від. 67 У. Н. Союзу в Ансонія, Конн.

Родився в селі Блюдники, повіт Станиславів, Західна Україна. Полишив у смутку жінку Евдокію і сина Володимира. Похорон відбувся в середу, 7. червня, з церкви св. Петра й Павла в Ансонії, а відтак на цвинтар св. Петра й Павла в Дербі, Конн. — И. Й. П.!
Іг Пиріг, секр.

ЖОЛУДКОВІ ЗАБУРЕННЯ

боляки, печінка, жовч, міхур і інші жолудково-кишкові болі мусять і повинні бути лікувані.

ФЛЮОРОСКОПІЧНА ЕГЗАМІНАЦІЯ
X-ПРОМІННЯ $1.00

Поради обіймають: Минувшину, фізичну провірку, тиснення крови, діягнозу, провірку серця, легенів і органів у животі

КРОВ Й ШКІРА
недуги міхура й нирок лікується найновійшими й науковими методами. Наші знаряди і прилади є незвичайно докладні.

НЕРВОВИЙ СТАН
як: подразнення, заворот голови, втрата рівноваги, ослаблення мускулів, брак енергії або життєвої охоти, безсонність і дрожання серця вимагають Вашої поради.

РОЗДУТТЯ ЖИЛ І БОЛЯЧКИ
все те лікується скоро й без болів без утрати часу в праці або дома. Нема вирізування ні операцій.

ПРОПУКЛИНА
й болі хребтового кінця
без різання, без випалювання, без болю. **Болячки відходової кишки, заблькування крови, щілини, прурітус** (свербляча пропуклина) і інші недуги хребта лікується нашою лагідною всесторонною методою.

Хронічні недуги науково лікується за низькою заплатою.

Hill Medical Office
26 HILL ST., NEWARK 2, N. J.
One Block from Newark City Hall
Hours: 9 A.M. to 4 P.M., 6 P.M. to 8 P.M. Tues. and Thurs.; 9 A.M. to 5 P.M. Sun., Hol.: 10 A.M. to 1 P.M.

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК.

ШКІРНІ, НЕРВОВІ Й ШЛУНКОВІ НЕДУГИ, Гемороїди й інші відходові забурення, Ниркові й Міхурові забурення, Біль у книжах, Шлункові й внутренности забурення, хронічні боляки, пухлину залоз, нервове ослаблення, ревматизм і запалення жил. Лікуємо ЧОЛОВІКІВ і ЖІНОК модерними методами зі скорою пільгою. Лучі Екс, екзамінація крови і мочі, застрики, коли вказане. Всі хронічні недуги лікуємо науково.

ОПЛАТА УМІРКОВАНА. — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ $2

DR. ZINS (28-літне заведення)
110 EAST 16th STREET (Union Square) NEW YORK, N. Y.
Щоденно від 9. г. рано до 7. г. вечц. У неділі від 9. рано до 2. попл.

НЕМА ЗАСТУПНИКА

Ніщо, тільки час може вдосконалити й закріпити посмертну обслугу; на роки обслуги нема заступника.

Що ми були діяльними в нашім званню ще від 1900 року, це є річ першорядної ваги. Організація з меншим досвідом не може мати під собою такого певного грунту.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City — **34 E. 25th St., Bayonne**
Phone: **BErgen 4-5989** — Phone: **BAyonne 3-0540**

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ГРОМАДА в МекАДУ, ПА.
потребує **ДЯКО-ВЧИТЕЛЯ,** з відповідними кваліфікаціями, провадження діточої школи і хору, платня згідно з умовою. 113,-
Просимо голоситись до:
STEPHEN POSTUPAK, Pres.,
690 W. Blaine St., McAdoo, Pa.

ДАРОМ

ВИШЛЕМО КОЖНОМУ ЗРАЗОК (SAMPLE)
КАРПАТСЬКОГО ЧАЮ
з найліпшого гірського зілля, на недомагання жолудка, печінки і нирок. **Велика пачка-коштує 50¢.**

● **ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ,** природне средство припоручають тим, що терплять на впертий кашель, біль горла і задуху. Пачка коштує 50¢.

● **ЗІЛЛЯ НА БОЛЮЧІ НОГИ.** Дуже помічне. Як його уживати, надруковано на баксі. Велика пачка 50¢.

● **МІШАНІ КОРІННЯ,** на нестравність, брак апетиту, корчі. Добре також на запах до горівки. Пачка 50¢.

Маємо всякі лічничі зілля, листя, цвіт, кору, ягоди, коріння, ладан, живицю і т. д.

Замовлення посилайте на адресу:
UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th St., New York, N. Y.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крови для подружого свідоцтва.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY. Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години: денно від 10 до 7:30.
В неділі від 11 до 1:30.
ЖІНКА-ДОКТОР ДО ОБСЛУГИ.
X & Флюроскоп.—Екзамінація $2.00

$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
і вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: **Perth Amboy 4-4646**

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як **$150**
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: **GRamercy 7-7661**

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
— на —
ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й околицю
МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ТАРЗАН, ч. 986. Плян, що не повівся.

Тарзан відорвав машиновий кріс з бюрка.

Він сподівався відкрити огонь зо скрострілa. Це була його одинока надія.

Він почав стріляти в двері, аби вибити собі отвір, але...

...кріс осікся. Тарзан усеще був пійманий у пастці.